

Familien Lorentzen
Løgstør Materialhandel
”Kaffen og telefonen er nummer 1”

Fortalt af barnebarn Flemming Victor Skjold Møller fra Horsens

Tipoldeforældre:

Knud Lorentzen (1827-1899)

Mette Marthine Lorentzen (født Mourisen – 1829-1892)

Oldeforældre:

Jens Abraham Lorentzen (1868-1922)

Ane Marie Lorentzen (født Jensen – 1863-1929)

Farmor og farfar:

Knud Møller Lorentzen (1896-1964)

Else Lorentzen (født Bentzen – 1905-1985)

—000—

Som eneste søn – døbt Flemming Møller Lorentzen – til min far Knud Otto Lorentzen (1938-1975) som var midterste barn af en søskende flok på 3 efter min farmor Else Lorentzen (født Bentzen – 1905-1985) og farfar Knud Møller Lorentzen (1896-1964) og med baggrund i min kærlighed til Løgstør synes jeg at min families historie kunne være af offentlig interesse.

Historien er et resultat af slægtsforskning siden 2012 og naturligvis mange timers arbejde.

God fornøjelse.

Med venlig hilsen

Flemming Victor Skjold Møller

Købmands- og materialist butikken Lorentzen blev grundlagt i 1865 af mine tipoldeforældre Knud Lorentzen og Mette Marthine Lorentzen (født Mourisen).

Forretningen blev i 1894 overtaget af deres søn – mine oldeforældre – Jens Abraham Lorentzen og

Ane Marie Lorentzen (født Jensen). Da de fik Løgstørs første telefon, fik de kort og godt også telefon nummeret 1, som man skulle ringe til via centralen. Da min oldefar Jens Abraham Lorentzen så en markedsførings idé i dette telefonnummer begyndte han at bruge sloganet: „Kaffen og telefonen er nummer 1” som derfor blev brugt i

Anne Marie og Jens Abraham Lorentzen

A rectangular, yellowed sign with black text. The text is arranged in four lines and reads: "Biede i Gaar i Løgstør Kirke: Kjøbmand Lorentzen af Løgstør og Anna Marie Jensen af Kalborg." The sign appears to be a historical notice or advertisement.

mange år i de lokale aviser samme med forretningens navn Løgstør Materialhandel og/eller J. A. Lorentzen.

De fik 8 børn på 9 år. 2 døde som spæde, de 6 levede til de var ca. 55 til 65 år gamle.

Min farfar Knud Møller Lorentzen arbejdede hos sin far – min oldefar Jens Abraham Lorentzen – fra han var 14 år i 1910 til han var 33 i 1929 uden at få så meget som EN krone i løn! Det eneste han fik stillet i udsigt var, at han skulle overtage en veldrevet forretning senere.

Ulykkeligvis spekulerede min oldefar Jens Abraham Lorentzen voldsomt på Børsen under første verdenskrig fra 1914-1918 i noget så risikobetonede aktiver som tyske mark og russiske rubler og mistede derfor nogle ejendomme i Ålborg samt en større formue.

For at kunne forstå hvordan min farmor Else Lorentzen, som var Københavner, kom i kontakt med min farfar Knud Møller Lorentzen i Løgstør, skal man se på hendes mor – min oldemor – Valborg Johanne Otto-Bentzen, født Otto (1872-1968), som i 1904 var blevet gift med min oldefar Niels Sofus Marinus Bentzen (1870-1945), som var overlæge på St. Elisabeths Hospital i Sundby.

På den tid var det udbredt blandt det såkaldte bedre borgerskab at man havde hushjælp – også kaldet tyende – og derfor fik mine oldeforældre i København i 1910 en ny kokkepige ved navn Petra Andersen. Allerede året efter i 1911 fik min oldefar dog så stor interesse for kokkepigen, at han året efter i 1912 ganske højroestet ved middagsbordet forlangte skilsmisse overfor min oldemor. Først nægtede min oldemor skilsmisse, men lige lidt nyttede det, da mine oldefar var blevet fuldstændig forgabt i kokkepigen. Min oldemor endte derfor med at blive skilt fra min oldefar i februar 1916, hvorefter han kun 14 dage efter blev gift med kokkepigen Petra Andersen.

Året efter anmodningen om skilsmisse i 1913, valgte min oldemor Valborg som følge af alt kaosset at give min farmor Else ro, ved få bragt hende i familiepleje hos netop Jens Abraham Lorentzen og Ane Marie Lorentzen langt væk fra København – nemlig i lille Løgstør i Vesthimmerland.

An advertisement for J. A. Lorentzen's grocery and delicatessen store. The text reads: "Løgstør billigste Urtekram- & Delikatessforretning ved J. A. Lorentzen anbefaler". The products listed include: "Højsøl, Krone-Bannet, Homand Hazada & Hamaerfærd, Høns, Læd og Sardinier, rugebrød Smulser i Øls, skind og bestrøet Sild, Anchovis i Glas og Dumpe samt Pickle-Sild og Røllmops", "Leverpostej med og uden Tænder, Asparges 1/2 og 1/4, Pils-Desserter, gamle Brød i 2 og 1 Fds Desserter samt", "susa gamle Brød, sørede Brød, Blaabær og Kirscher", "Schweitzer-Slakter-Ejendomme Derby-Mysen-Koster", "Ost!", "Konditorvaredeger af Fine fra Martin Jensen, Kjøbenhavn", "Mange forskellige Slags Frugtsafter og Likører", "Eier og Bisker, Theater-Konfekt og Bisker, spanske Madler, Valdester og Færø-Madler, Macaroni og Nødder, Semmelgrøden, Boghvedegrød og skolebrød Hartogryn", "Løllige og Komarische Kjølestrøer, Pickles, Capers, syltet Ingøder, Agurker og Champignons, Kending & Næbb Saucer, Compot, Frugter og mange Slags Gødet", "Da Oversættelsen af ovennævnte Varer er af temmelig betydning, kan jeg altid leverer friske og gode Varer til medtagne Priser."

Allerede tilbage fra min oldemor Valborgs barndomshjem havde hun kendt min oldemor Ane Marie Lorentzen hinanden ganske godt, da Ane Marie havde været pige i huset gennem 3 år hos Valborgs velhavende konditorfamilie som ejede Ottos konditori på Store Kongensgade i København.

Ved tilfældighedernes spil og en mulig skæbne flere år senere, betød dette at min oldemor til min farmors side – Valborg Otto – kom til at blive familie med min oldemor til min farfars side – Ane Marie Lorentzen.

I forbindelse med at min farmor skulle gå på en nye skole i Løgstør, aftalte hun med familien Lorentzen, at hun blot skulle sige at hun havde mistet sin far, da man ikke talte om at en god borgerlig læge familiefar var løbet med kokkepigen.

Efter et års familiepleje hos familie Lorentzen i 1914, flyttede min farmor som 9 årig tilbage til København sammen med min oldemor Valborg ind i en lille lejlighed på Amagerfælledvej 33 på 3 sal samtidigt med at min oldemor stadigvæk var gift med min læge oldefar. Skilsmissen var en realitet i 1916

Under første verdenskrig fra 1914-1918 mistede min oldefar Jens Abraham Lorentzen, som tidlige beskrevet, flere ejendomme i Ålborg, samt en større formue grundet fejlslagen valutaspekulation i tyske mark og russiske rubler. Han var meget tæt på at gå helt fallit, men klarede lige netop skærene og beholdt derfor forretningen uden nogen væsentlige aktiver.

I 1922 døde min oldefar Jens Abraham Lorentzen som blot 54 årig, slidt ned efter det store tab på Børsen og kampen med at beholde forretningen i Løgstør. Hans søn – min farfar – som havde arbejdet side om side med hans far fra han havde været 14 år i 1910 overtog sammen med hans mor – min oldemor Ane Marie – forretningen uden nogen aktiver til at stå i mod med som konsekvens af den fejlslagne spekulation.

I 1929 døde min oldemor, hvorefter boet skulle deles mellem 6 børn, hvoraf min farfar var den der endte med at overtage forretningen, da de andre søskende studerede og derfor ikke ønskede at overtage forpligtelserne. Fra da af – som 33 årig – havde min farfar sit eget navn Knud Møller Lorentzen på forretningsskiltet og tjente sine egen penge.

I forbindelse med at min farmor var i Løgstør i 1929, blev hun og min farfar forelsket, hvorefter de var kæresten frem til april 1931 hvor de blev forlovet.

Den 14. oktober 1931 omkring 6 måneder efter de var blevet forlovet, blev de gift på Københavns rådhus - det tog nøjagtigt 4 minutter. Senere på dagen var de til middag med tarteletter med asparges og rejer, andesteg og is med vin til kr. 11 pr. kuvert – halv pris for børn.

Fra torsdag til lørdag holdt de bryllups fri i kongens Købehavn, hvorefter de tog hjem lørdag aften med tog, for at begynde deres nye liv sammen på Østerbrogade 25 i Løgstør.

Min farmor havde da arbejdet på Seruminstituttet i København fra 1926 til 1931

Takket være penge i form af arveforskud fra min farmors far – min læge oldefar – blev der indlagt centralvarme og el i huset i 1931. Hidtil havde man haft gaslamper og ovne til koks på ejendommen på Østerbrogade 25

De kommende 17 år – fra 1931 til 1948 – førte min farmor hjem med mand og børn, samt passede en chokoladeforretning med hjemmelavet chokolade. Fra 1933 opholdt min oldemor Valborg sig meget i Løgstør hos hendes datter og svigersøn – min farmor Else Lorentzen og farfar Knud Møller Lorentzen.

Den 18 juni 1934 fik min farmor og farfar deres første datter Annemarie Lorentzen. Hun døde i 1982 blot 48 år gammel.

Den 2 juni 1938 fik min farmor og farfar min far Knud Otto Lorentzen. Han døde tragisk den 29. marts 1975 blot 36 år gammel af lunge cancer.

Knud, Elsebeth, farmor Else og Annemarie

I 1939 efter at huset på Østerbrogade 25 i Løgstør var blevet ombygget og istandsat, flyttede min oldemor Valborg fra København permanent ind på anden sal hvor der var 2 kviste. Min farmor og farfar boede på første sal. Udgiften til istandsættelsen løb op i kr. 1.200,- som blev betalt af min oldemor, som til gengæld boede gratis med kost og logi i en længere periode.

Efter istandsættelsen var huset blevet så flot, at folk sagde at stuen var den kønneste i hele Løgstør by. Store dele af planlægningen og tegninger til renoveringen stod min farmor selv for. Trods store forandringer indenfor, blev begge kviste udvendigt bibeholdt, samtidigt med at der kom almindelige moderne vinduer i.

De mørke 5 år under anden verdenskrig fra 1939 til 1945 med hård rationering, medførte at omsætningen på det der var den vigtigste indtægtskilde – nemlig kaffe og smør – faldt meget voldsomt. Derudover tog de tyske soldater blot af varelageret efter forgodtbefindende mod udstedelse af værdiløse gælds-notaer, som i teorien kunne indløses i Nationalbanken. Dette sammen med manglende opsparing qua tab på børsen, gjorde at den en gang så veldrevne købmand og materialist stille og roligt gik på fallittens rand.

Den 12. april 1940 fik mine min farmor og farfar deres anden datter Elsebet Lorentzen. Hun døde i 2013 som 73 år gammel.

Over årene havde min oldemor Valborg lånt og givet min farmor og farfar en formue på ca. kr. 15.000,- i håb om at redde forretningen. Dette lykkes dog ikke, hvorfor man var pisket til at sælge ejendommen videre i januar 1948 til Mads Chr. Pedersen. Han udlejede den sydlige del af

ejendommen til Aage Holm Pedersen der her fortsatte kolonial- og materialhandelen og i den nordlige del af ejendommen indrettede Mads Chr. Pedersen sin radioforretning.

I 1948 var der i Løgstør 30 købmænd med brødudsalg til en by på blot ca. 3200 indbyggere plus opland.

Efter at min farfar Knud Møller Lorentzen havde underskrevet slutseddelen på salget af forretningen i januar 1948 fik han dagen efter et voldsomt nervesammenbrud og kom derfor direkte på sygehuset hvor han lå frem til marts. Dernæst kom han på rekreation i Horsens frem til midten af april. Derfra tog han toget til København for at mødes med min farmor og deres børn i deres nye hjem som han ikke havde set før.

Min farfar begyndte derefter som flaskerenser i et vinfirma og sidenhen som dyrepasser på Statens Serum Institut indtil han på grund af helbredet holdt op med at arbejde.

I tiden umiddelbart efter forretningen var solgt, hvor pengene ikke bare var små hos mine farmor og farfar men i hele samfundet, var det ganske svært at finde arbejde i Nordjylland. Derfor ringede min farmor til sin gamle arbejdsplads Statens Serum Institut for at søge arbejde hos hendes tidligere kollega Jeppe Ørskov, der var blevet direktør i 1940. Han foreslog at hun skrev en ansøgning med det samme, som hun derfor dagen efter var taget med toget fra Løgstør til København for at aflevere personligt.

Imens min farmor boede midlertidigt hos noget familie i København for at finde job og bolig, blev hun ringet op af en kvinde fra Ranum der havde købt en chokoladebutik og derfor gerne ville lære at lave hjemmelavet chokolade fra bunden af. Min farmor havde af hendes mor – min oldemor – lært at lave chokolade som hun igen havde lært fra hendes barndoms hjem i Ottos konditori i København.

Tilbuddet fra kvinden fra Ranum gik på at min farmor morgen og aften ville blive bragt til og fra Løgstør, samt at man ville betale rejse frem og tilbage til København hvor hun var.

Efter ca. 10 dage med oplæring i hvordan man laver hjemmelavet chokolade, fik min farmor i Løgstør et telefonopkald fra København om at hun var kaldt til ansættelsessamtale dagen efter på Statens Serum Institut.

Klokken 9:00 dagen efter – hvor min farmor havde været undervejs hele natten fra Løgstør – fik hun af Dr. Preben von Magnus (som blev direktør for Statens Serum Institut i 1959) tilbudt at arbejde blot 3 dage efter den 15. februar til en gage af kr. 406,- om måneden.

Dernæst ringede min farmor til hendes yngste barn Annemarie som blot var 14 år gammel, og bad hende om at hun skulle tage ned på sygehuset for at fortælle hendes far – min farfar – at min farmor havde fået arbejde og derfor ikke kom tilbage til Løgstør.

Min farmor flyttede dernæst midlertidigt ind hos hendes tante Annie Otto som havde chokolade konfektur forretning på Godthåbsvej 92, så hun derfra kunne finde en ny bolig til familien.

Efter noget tid købte min farmor gennem ejendomsmægler den ene halvdel af et 2 families hus med have i Valby på Trekronergade 63 til kr. 25.000,- Hele formuen efter salget af forretningen i Løgstør var nøjagtig kr. 10.000,-

Dernæst gjaldt det om at få alt det indbo, som ikke var blevet solgt i Løgstør over til Valby, hvorfor der blev bestilt flyttevogn i Løgstør.

I lille Løgstør med kun ca. 3200 indbyggere var der gået rygter om at min farmor og farfar skulle skilles, da min farmor imens min farfar var indlagt på hospitalet med nervesammenbrud var rejst fra Løgstør og hele vejen til København. Dette var dog slet ikke tilfældet. Hun var alene taget til København for at finde et nyt job og bolig.

Alligevel var det en stor lettelse for min farmors ældste barn Annemarie at de skulle flytte, fordi rygten om skilsmissem havde været så belastende, samtidigt med at deres far havde været indlagt og derfor ikke havde været til støtte for dem.

Trods min farmors mor – min oldemor – Valborg var 76 år gammel, var hun alligevel til en fuldstændig uvurderlig hjælp i forbindelse med flytningen fra Løgstør til København i 1948

Derudover var fru Heegård fra telefoncentralen en yderste behjælpelig sjæl, da hun gav min farmors 2 døtre – mine fastre – husly de sidste 2 dage før de tog Aalborg damperen til København.

I de godt 2 måneder fra forretningen i Løgstør var solgt og frem til hele familien flyttede sammen i Valby/København, boede min far på kostskole i Lyngby, imens hans 2 søstre Annemarie og Elsebet først boede i Løgstør og efterfølgende hos deres Tante Annie i København.

Tidligt om morgen den 1. marts modtog min farfars søster ”Valle” som boede i Landskronagade 72 familien fra Løgstør minus min farfar som var på rekreation i Horsens. De blev der frem til sent om eftermiddagen hvor de tog ud til deres nye hjem i Trekronergade 63. Min farmor havde da allerede været i der siden klokken 6:30 for at vente på flyttevognen fra Jylland. Hun havde kun fri den ENE dag til at få ALT pakket ud.

Klokken 8:00 kom flyttevognen hvorefter flyttemændene låste vognen op og gik til morgenkaffe imens min farmor sad og frøs på trappen. Efter en halv time kom flyttemændene tilbage og begyndte at flytte brændsels-sækkene med koks ned i kælderen.

Klokken ca. 10:00 begyndte flyttemændene at bære møbler ind. Da de fleste møbler var blevet solgt i Løgstør, var man allerede færdig ved ca. 14:00 tiden.

Derefter måtte min farmor selv arrangere sovepladser foruden at sætte køkkengrej nogenlunde på plads.

Klokken ca. 16:00 kom tante ”Valle” med min farmors døtre Annemarie og Elsebet sammen med kaffe og kage.

Min oldemor Valborg havde af min farmor fået strengt forbud mod at komme før dagen efter, derfor var hun hos en tante Sigrid på Amager.

De næste 3-4 dage gik med at få de sidste ting på plads rent praktisk, bl.a. at få min far hjem igen fra kostskolen i Lyngby så han kunne komme til at gå på Vigerslev Allé skole samme med sine søskende. Skolen lå 3-4 km væk fra deres hus i Trekronergade 63

Deres mormor – min oldemor – Valborg som var 76 år tog imod børnene HVER dag efter skoletid, så de på den måde fik en tryghed i en ellers ny usikker storby verden, hvor gode provinsboer med jysk accent godt kunne føle sig fortabt og derfor tænke sig tilbage til de gode gamle dage i Løgstør hvor alle kendte alle.

Sådan endte den gamle Løgstør købmands slægt med at blive storby beboere i København.

